

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2003 vp

Hallituksen esitys yleistä tuoteturvallisuutta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 2003 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen yleistä tuoteturvallisuutta koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 127/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kaupallinen neuvos Ilkka Cantell, kauppa- ja teollisuusministeriö
- johtaja Pirkko Varpasuo, Kuluttajavirasto

- jaostopäällikkö Leena Partanen, Tullilaboratorio
- lakimies Tero Leino, Suomen Kuluttajaliitto ry
- osastopäällikkö Leena Linnainmaa, Keskuskauppakamari
- yhteysjohtaja Kerstin Ekman ja erityisasiantuntija Rainer Anttila, Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Lahden kaupunki
- Suomen Kuntaliitto
- Kaupan Keskusliitto
- Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Voimassa oleva tuoteturvallisuuslaki korvataan kokonaisuudessaan uudella lailla kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. Lailla pannaan kansallisesti täytäntöön direktiivi yleisestä tuoteturvallisuudesta. Direktiivi ei aiheuta merkittäviä muutoksia lainsäädäntöön, koska useimmat direktiivin keskeiset muutokset sisältyvät jo Suomessa nykyisin voimassa olevaan tuoteturvallisuuslakiin.

Lain soveltamisalaa laajennetaan tuoteturvallisuuslakiin verrattuna niin, että laissa elinkeinonharjoittajalle asetettavia velvoitteita ja seuraamuksia voidaan kohdistaa myös sellaisiin palvelun tarjoajiin, jotka luovuttavat tavaroita tai palveluksia kuluttajiin rinnastettavien henki-

löiden käytettäväksi. Laissa säädetään myös vaarallisia tuotteita koskevasta vientikiellosta.

Laissa on säännökset elinkeinonharjoittajan sekä muun palvelun tarjoajan velvollisuuksista, valvontaviranomaisista ja niiden velvollisuuksista ja toimivaltuuksista, valvontakeinoista sekä pakkokeinoista ja oikeussuojasta.

Samalla ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden vakavaa vaaraa aiheuttavien tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä ja käyttöä rajoittavien toimenpiteiden ilmoittamisesta Euroopan yhteisöjen komissiolle. Laki koskee ilmoituksia Suomessa toteutetuista toimenpiteistä tapauksissa, joissa kuluttajille tarjottujen tai kuluttajien todennäköisesti käyt-

tämien tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä rajoitetaan sen vuoksi, että tuote aiheuttaa vakavaa vaaraa.

Erillistä lakia perustellaan sillä, että ilmoitusvelvollisuus koskee myös monia sellaisia tuotteita, jotka eivät kuulu ehdotettavan yleistä tuoteturvallisuutta koskevan lain soveltamisalaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään ensimmäiseen lakiehdotukseen tehvin muutoksin.

Uusi tuoteturvallisuuslainsäädäntö lisää merkittävästi valvontaviranomaisina toimivien Kuluttajaviraston, tullilaitoksen, lääninhallitusten ja kuntien tehtäviä. Lain velvoitteiden täyttäminen on haasteellinen tehtävä nykyisin voimavaroin. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että valvonta järjestetään kustannustehokkaalla tavalla siten, että lainsäädännön tavoitteet toteutuvat.

Lain mukaan kunta perii valvottavalta tarkastuksista kunnan hyväksymän taksan mukaisen maksun, joka vastaa enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Täten maksuilla voidaan kattaa paikallistason valvonnasta aiheutuvia lisäkustannuksia.

Soveltamisala

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettavassa laissa asetetaan velvollisuuksia elinkeinonharjoittajan ohella myös muulle palvelun tarjoajalle. Tämä merkitsee lain soveltamisalan tuntuvaa laajentamista voimassa olevaan tuoteturvallisuuslainsäädäntöön nähden.

Uuden lain soveltamisalasta on ollut erilaisia käsityksiä. Tämän vuoksi talousvaliokunta on selkeyttänyt lain soveltamisalaa siten, että lakia ei sovelleta yleishyödyllisten yhdistysten omille jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa tarjoamiin palveluihin. Erityisesti sellaisille liikunnan, urheilun ja muun harrastustoiminnan piirissä toimiville yhdistyksille, joiden toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön, saattaisivat tämän lain soveltamisalaan kuuluvien palvelusten edellyttämät turvallisuusasiakirjoja ja

riskien arviointia koskevat velvoitteet muodostua käytännössä raskaiksi. Liikunnan ja urheilun seuratoiminnassa ja muussa harrastustoiminnassa kiinnitetään alan järjestöjen mukaan käytännössä oma-aloitteisesti huomiota turvallisuuskysymyksiin ja turvallisuutta koskevia käytännön ohjeita ja sääntöjä on annettu verrattain kattavasti.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta

1 §. Pykälän 3 momentissa määritellään, mitä tarkoitetaan elinkeinonharjoittajalla ja muulla palvelun tarjoajalla.

Koska ennakkolliseen suojaan tähtäävää yleistä tuoteturvallisuussääntelyä ei ole tarkoitus kohdistaa vapaaehtoiseen yleishyödylliseen yhdistys- ja seuratoimintaan siltä osin kuin yleishyödyllinen yhdistys tarjoaa jäsenilleen palveluksia muussa kuin elinkeinotoiminnassa, valiokunta on lisännyt siitä selventävän säännöksen 3 momentin loppuun.

41 §. Lain voimaantulosäännökseen on lisätty uusi 5 momentti, jonka mukaan kumottavan tuoteturvallisuuslain nojalla annetut säädökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan, kunnes niistä uuden lain nojalla toisin säädetään.

Kumottavan tuoteturvallisuuslain nojalla on annettu lukuisia asetuksia ja muita alemmanasteisia säädöksiä ja määräyksiä. Käytännön valvontatyön kannalta on tarkoituksenmukaista, että nämä säädökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan, kunnes kulutustavaroiden ja ku-

luttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain nojalla muuta säädetään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 1 ja 41 § muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1 §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta ta-

loudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti valmistaa, suorittaa, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin elinkeinotoimintansa yhteydessä luovuttaa kulutustavaroita ja kuluttajapalveluksia, sekä *muulla palvelun tarjoajalla* julkista tai yksityistä oikeushenkilöä, joka luovuttaa muussa kuin elinkeinotoiminnassa kulutustavaroita tai kuluttajapalveluksia kuluttajiin rinnastettavien henkilöiden käytettäväksi. *Muulla palvelun tarjoajalla ei kuitenkaan tässä laissa tarkoiteta yleishyödyllistä yhdistystä siltä osin kuin se tarjoaa palveluksia jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa.*

41 §

(1—4 mom. kuten HE)

Kumotun tuoteturvallisuuslain nojalla annetut säädökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan, kunnes niistä tämän lain nojalla toisin säädetään. (Uusi)

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Jari Leppä /kesk
jäs. Mikko Elo /sd
Sari Essayah /kd
Merikukka Forsius /vihr
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /kesk
Martti Korhonen /vas

Seppo Lahtela /kesk
Jere Lahti /kok
Klaus Pentti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Martin Saarikangas /kok
Sari Sarkomaa /kok
Juhani Sjöblom /kok
vjäs. Roger Jansson /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.